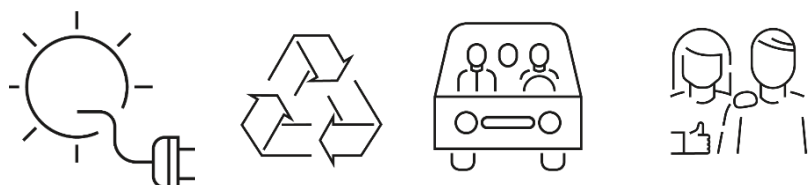

Årlig status på SDU's klimaplan 2030

2022

Sammenfatning

Bestyrelsen for SDU vedtog december 2021 en klimaplan, der skal nedbringe universitetets udledning af drivhusgasser med 57% i 2030 sammenlignet med 2018. Som en del af implementeringen af klimaplanen præsenteres bestyrelsen årligt for en status for arbejdet. Denne status består af tre dele:

- Klimaregnskab for SDU for 2018 og 2021
- Status på igangsatte klimaindsatser på SDU
- Udtalelse fra SDU's Klimapanel

Selv om der kan aflæses markant nedgang i den samlede udledning fra 2018 til 2021, skal her tages et forbehold for, at 2021 (og 2020) var år præget af nedlukninger og bl.a. restriktioner i flyrejser som følge af COVID-19. SDU vil derfor først med klimaregnskabet for 2022 få en indikation af, hvor stor en del af nedgangen, der skyldes andre forhold end COVID-19.

Der er i løbet af 2022 blevet påbegyndt indsatser, der direkte vil påvirke SDU's udledning og indsatser, der gennem adfærdspåvirkning og involvering virker mere indirekte. Blandt de førstnævnte kan her fremhæves udvidelse af SDU's transformerstationer, der udover øget forsyningsikkerhed vil skabe mulighed for at udvide universitetets egen produktion af vedvarende energi. Herudover lanceres et forbrugsprogram, der vil accelerere den cirkulære økonomi på SDU.

Udtalelse fra SDU's Klimapanel

SDU's Klimapanel blev etableret i 2022, som en del af klimaplanen for SDU. Klimapanelet, der består af ansatte og studerende fra SDU, skal rådgive universitetsledelsen om arbejdet med klimaplanen.

Klimapanelet anerkender i sin udtalelse SDU's ønske om at reducere udledningen af drivhusgasser fra universitetet, og at der i løbet af 2022 på kort tid er blevet igangsat væsentlige indsatser på området. Klimapanelet finder det også positivt, at SDU i klimaarbejdet er opmærksom på, at involvering af og ejerskab blandt ansatte og studerende er afgørende forudsætninger for at nå målsætningen.

Klimapanelet peger på, at det videre arbejde og de kommende implementeringsbølger, såfremt klimamålet skal nås, kalder på en stærkere helhedsorienteret tilgang, hvor teknologi, struktur, adfærd og kultur samtænkes i indsatserne. Klimapanelet understreger endvidere vigtigheden af mod og vilje til at foretage de nødvendige investeringer og prioriteringer – også i forhold til at skabe organisatoriske rammer, der fremmer klimahensynet.

Klimapanelet peger også på, at den nuværende detaljeringsgrad af klimaregnskabet for SDU gør det vanskeligt for panelet at løfte sine opgaver fuldt ud. Det er således ikke muligt at vurdere de forventede effekter af de konkrete indsatser og derfor ikke muligt at vurdere, hvorvidt det er de rigtige indsatser, der er blevet prioriteret. Panelet udtrykker dog også forståelse for, at handlinger for at nedbringe udledningen ikke kan afvente et fuldt udfoldet datagrundlag.

I. Klimaregnskab for 2018 og 2021

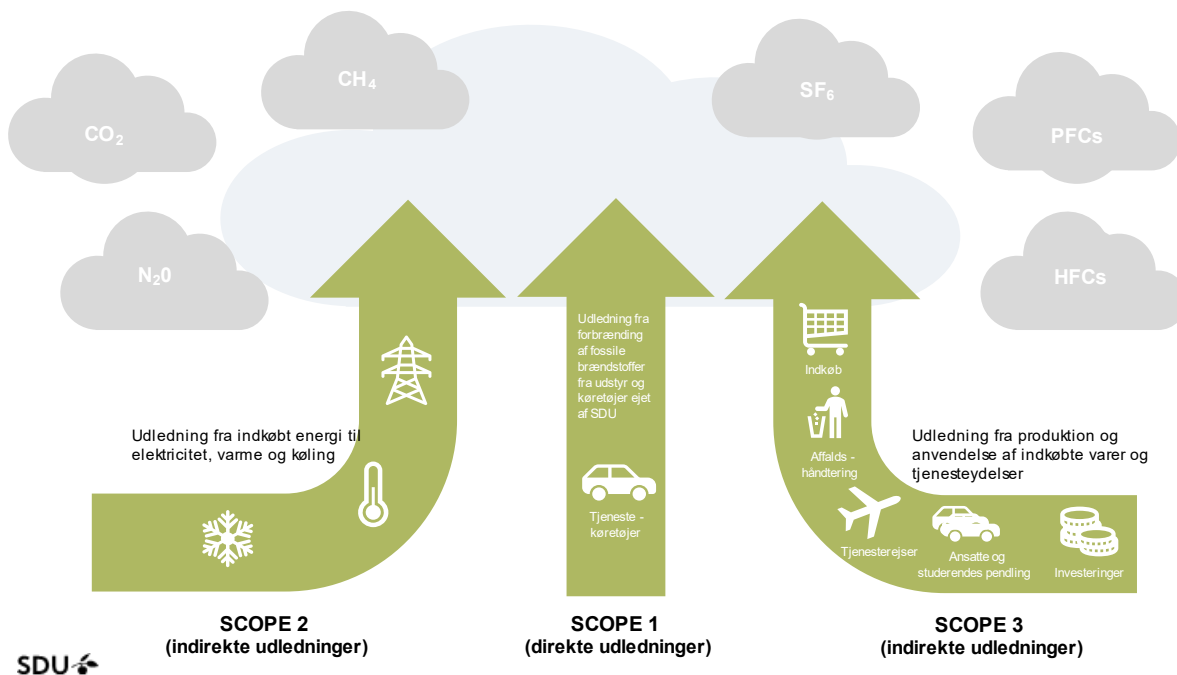
SDU udarbejder årlige klimaregnskaber for at følge udviklingen i forhold til universitetets mål om en reduktion af udledningen af drivhusgasser med mindst 57% i 2030 sammenlignet med 2018. Målet svarer til en reduktion på 70% sammenlignet med 1990, og dermed målet i den danske klimalov.

Fremgangsmåde

SDU følger GHG-protokollen ved udarbejdelse af klimaregnskaber. Protokollen er en anerkendt standard for beregning og rapportering af drivhusgasudledninger. Protokollen opdeler drivhusgasudledningen i tre scopes, som illustreret i figuren.

Scope 1 udledningen fra afbrænding af fossile brændstoffer fra udstyr og køretøjer ejet af organisationen. Scope 2 er udledningen fra indkøbt energi til elektricitet, varme og køling. Scope 3 er udledningen fra produktionen og anvendelsen af indkøbte varer og tjenesteydelser.

GHG-protokollens tre scopes

Klimaregnskab

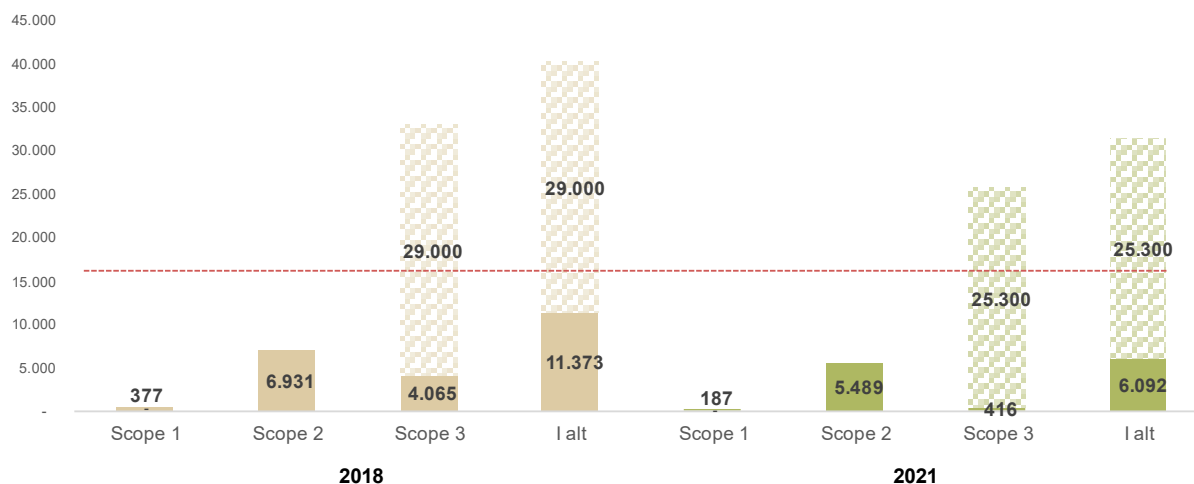
Figuren nedenfor illustrerer SDU's udledning af drivhusgasser i 2018 (baseline) og 2021. Scope 1 og 2 inkluderes til fulde i SDU's nuværende klimaregnskab, mens scope 3 alene omfatter udledningen fra tjenesterejser med fly, tog eller taxi.

SDU indgår i et sektorsamarbejde med de øvrige danske universiteter med henblik på at udvikle metoder til at afdække udledningen fra øvrige kilder under scope 3. De skraverede felter er derfor et estimat på den udledning, der endnu ikke er kortlagt. Estimatet er foretaget på baggrund af danske universiteter, der har afdækket flere kilder i scope 3.

I det følgende anvendes begrebet CO₂-ækvivalent. CO₂-ækvivalent er en omregningsfaktor til sammenligning af forskellige drivhusgassers indvirkning på drivhuseffekten. Man har således beregnet, hvor mange ton

CO₂, der skal til for at skabe den samme effekt som ét ton af en anden gas. Dette tal er så gassens CO₂-ækvivalent.

SDU's klimaregnskab for 2018 og 2021 i tons CO₂-ækvivalenter

Som det fremgår, estimeres SDU's samlede udledning i 2018 til at være på i alt 40.373 tons CO₂-ækvivalenter, mens det i 2021 estimeres til 31.392 CO₂-ækvivalenter. Den røde linje udgør målet om en reduktion på 57% i den samlede estimerede udledning.

Udledningen fra scope 1 omfatter tjenestekørsel i egen bil eller SDU's tjenestekøretøjer. Scope 2 er udledningen fra indkøbt energi anvendt til elektricitet, varme og køling. Den del af udledningen, der er kortlagt i scope 3, kommer fra tjenesterejser, hvor flyrejser tegner sig for omkring 95% af udledningen.

Selv om der kan aflæses en markant nedgang i den samlede udledning, skal her tages et forbehold for, at 2021 (og 2020) var år præget af nedlukninger og bl.a. restriktioner i flyrejser som følge af COVID-19. SDU vil derfor først med klimaregnskabet for 2022 få en indikation af, hvor stor en del af nedgangen, der skyldes andre forhold end COVID-19.

II. Status på igangsatte indsatser

Som nævnt vedtog bestyrelsen for SDU i december 2021 en klimaplan for SDU, der indeholdt en række indsatser, der skal medvirke til at nedbringe SDU's udledning af drivhusgasser. Indsatserne er kategoriseret i fire pakker:

- Campus, bygninger og drift
- Cirkulært ressourceforbrug
- Transport
- Adfærd, involvering og kommunikation

Klimaplanen indeholder de indsatser, der i første omgang prioriteres i en treårig implementeringsbølge fra 2022 til 2024. Tabellen nedenfor giver et overblik over de indsatser, der er blevet igangsat i 2022 som en del af første implementeringsbølge fra 2022 – 2024. Der vil i 2023 og 2024 blive igangsat flere indsatser. Det skal bemærkes, at den globale udfordring med lange leveringstider har betydet længere implementeringshorisonter for nogle af indsatserne end forventet.

Campus, bygninger og drift	
<i>Udvidelse af SDU's forsyningsnet og -sikkerhed</i>	
Der vil i perioden 2022 – 2024 blive foretaget en indslusning af energileverandørs transformerstationer, som SDU dermed får samlet ansvar for. Denne udvidelse af SDU's forsyningsnet giver større mulighed for at sende el fra egen solcellepark til egne bygninger frem for at sende overskudsstrøm til elnettet. Udvidelsen skaber endvidere på længere sigt mulighed for udvidelse af SDU's solcellepark og opstilling af superladere til elbiler.	
<i>Bæredygtigheds certificering af laboratorier</i>	
Som de første i Danmark fik laboratorier på SDU i 2021 en bæredygtigheds certificering fra Green Lab, idet medarbejdere har reduceret energiforbruget markant. Certificeringen blev givet til laboratorier på IMM og BMB. I 2022 blev det besluttet at igangsætte en proces, der skal føre til en certificering af øvrige laboratorier på SDU.	
<i>Kortlægning af den bygningsmæssige bæredygtighed</i>	
I efteråret 2022 blev de første skridt taget henimod en kortlægning af bygninger i drift for at undersøge, hvilke bæredygtighedsaspekter bygningerne og bygningsdriften klarer sig godt på, men også for at synliggøre forbedringsmuligheder. Resultaterne af denne kortlægning forventes at komme løbende i 2023.	
Cirkulært ressourceforbrug	
<i>Forbrugsprogram</i>	
Der vil fra 1. januar 2023 blive implementeret et forbrugsprogram gældende frem til 2026, der skal styrke den cirkulære økonomi på SDU i forhold til indkøb og anvendelse af varer og tjenesteydelser. Dette vil foregå gennem øgede krav til leverandører ved kontraktindgåelse om fx "take back", levetidsforlængelse, certificeringer mv. og opfølgning på kontrakter for at sikre leverandørens efterlevelse af bæredygtighedskrav. Der vil endvidere blive foretaget flere forbrugsanalyser, standardiseringer og fællesvarer samt en udvidelse og større anvendelse af SDU's brugtvarebørs. Endelig vil der blive udarbejdet en bortskaffelsesstrategi.	
<i>Opstilling af affaldssorteringsstationer</i>	

Der vil i løbet af januar 2023 blive opstillet affaldssorteringsstationer med fem fraktioner på campus i Odense. Opstilling af affaldssorteringsstationer på campus udenfor Odense vil ske efterfølgende i løbet af 2023 i overensstemmelse med de kommunale ordninger.

Genanvendelse af plastik fra laboratorier

Laboratorier har et stort forbrug af plastik i forbindelse med indkøb af engangslaboratorievarer og indpakning i plastik. Samtidig har plastik fra laboratorier en høj grad af kvalitet og er efterspurgt i forhold til genanvendelse af plastik. Der arbejdes derfor i den videre bæredygtigheds certificering af laboratorier på SDU både på at nedbringe forbruget og på at styrke genanvendelsen af plastik. Som en del af genanvendelsen er det besluttet at anskaffe en granulator, der kan granulere den anvendte plastik med henblik på salg til eksterne.

Transport

Rejsepolitik

Der træder 1. januar 2023 en ny rejsepolitik for ansatte i SDU i kraft, hvor klimahensyn er indarbejdet. Rejsepolitikken bliver en del af SDU's rejseregler. Rejsepolitikken bliver understøttet af tiltag, der skal skabe synlighed omkring det klimabevidste rejsevalg og gennemsigtighed omkring rejseadfærd på tværs af SDU (rapport med rejsedata).

Digitale og hybride mødeformer

I 2022 påbegyndte indretning af mødelokaler med udstyr, der gør det muligt at afholde digitale og hybride mødeformer af høj kvalitet. Der vil i første omgang blive indrettet et mødelokale på hver campus for at høste erfaringer. Dette initiativ vil i 2023 blive suppleret med kompetenceudvikling for ansatte i forhold til digitale og hybride mødeformer og en indsats, der skal øge kendskabet til denne mulighed.

Opstilling af ladestandere

Som nævnt vil udvidelsen af SDU's forsyningsnet give mulighed for opstilling af superladere til elbiler. Som følge af lang leveringstid på komponenter til denne udvidelse, vil opstilling af superladere formentlig først kunne påbegyndes tidligst ultimo 2024. Det er derfor besluttet, at der i mellemtiden vil blive opstillet et mindre antal almindelige ladestandere på campus i Odense. Det er forventningen at dette vil være gennemført medio 2023.

Adfærd, involvering og kommunikation

Oprettelse af SDU's Klimapanel

I juni 2022 blev SDU's Klimapanel oprettet med deltagelse af tre VIP, tre TAP og tre studerende. Universitetsdirektøren er formand for panelet, der skal rådgive universitetsledelsen om universitetets arbejde med klimaplanen. Klimapanelet har siden oprettelse afholdt fire møder.

Nyhedsbrev om arbejdet med SDU's klimaplan

Der er udsendt to nyhedsbreve til ansatte, studerende og eksterne interessenter om arbejdet med SDU's klimaplan. Nyhedsbrevet har i øjeblikket ca. 300 abonnenter. Nyhedsbrevet supplerer sider på SDU's hjemmesider med nyheder og information om universitetets klima- og bæredygtighedsarbejde.

Klimaambassadører

28 ansatte gennemførte i september 2022 uddannelsen til klimaambassadør. Klimaambassadørerne skal gennem lokale eksperimenter, handlinger og formidling bidrage til at fremme en klimavenlig adfærd på SDU. Siden uddannelsen er der gennemført i alt tre netværksmøder.

III. Udtalelse fra SDU's Klimapanel

Kommissorium for klimapanelet

Klimapanelet skal:

- Vurdere status for opfyldelse af den overordnede målsætning samt mål og delmål på klimaområdet fastsat i SDU's klimaplan for 2030.
- Vurdere behovet for tilpasning af den aktuelle portefølje af indsatser i den igangværende implementeringsbølge, herunder behovet for yderligere indsatser.
- Udarbejde anbefalinger til teknologiske løsninger og adfærdsmæssige tiltag, der kan bidrage til realisering af mål for reduktion af SDU's udledning af drivhusgasser frem mod 2030.
- Klimapanelet skal i fornødent omfang høre og inddrage relevante parter i sit arbejde.

Klimapanelet afleverer og offentliggør sine indstillinger og anbefalinger årligt i forbindelse med bestyrelsens møde i december.

Udtalelse

Klimapanelet anerkender SDU's ønske om at reducere udledningen af drivhusgasser fra universitetet, og at der i løbet af 2022 på kort tid er blevet igangsat væsentlige indsatser på området. Klimapanelet finder det også positivt, at SDU i klimaarbejdet er opmærksom på, at involvering af og ejerskab blandt ansatte og studerende er afgørende forudsætninger for at nå målsætningen. I den forbindelse fremhæver Klimapanelet oprettelse af panelet og uddannelse af klimaambassadører blandt de ansatte.

Trods den gode start på implementeringen af klimaplanen peger Klimapanelet på, at det videre arbejde og de kommende implementeringsbølger, såfremt klimamålet skal nås, kalder på en stærkere helhedsorienteret tilgang, hvor teknologi, struktur, adfærd og kultur samtænkes i indsatserne.

Klimapanelet understreger endvidere vigtigheden af mod og vilje til at foretage de nødvendige investeringer og prioriteringer – også i forhold til at skabe organisatoriske rammer, der fremmer klimahensynet. Et hensyn, som ifølge panelet, bør indgå i alle beslutninger på SDU.

Klimapanelet peger også på, at det nuværende datagrundlag og detaljeringsgrad af klimaregnskabet for SDU gør det vanskeligt for panelet at løfte sine opgaver fuldt ud. Det er således ikke muligt at vurdere de forventede effekter af og omkostningerne for de konkrete indsatser og derfor ikke muligt at vurdere, hvorvidt det er de rigtige indsatser, der er blevet prioriteret.

Dette gælder især i forhold til indsatser i scope 3. Der er derfor ifølge Klimapanelet behov for at styrke datagrundlaget. Panelet udtrykker dog også forståelse for, at handlinger for at nedbringe udledningen ikke kan afvente et fuldt udfoldet datagrundlag.

I forhold til tiltag, der kan styrke SDU's bestræbelser om en reduktion på 57% af universitetets drivhusgasudledning, peger Klimapanelet på følgende:

Åbenhed og transparens i forhold til data på klima- og miljøområdet

- Læg flere data frem, der viser udviklingen i forbrug og effekter i forhold til drivhusgasudledningen – fx gennem oprettelse af et dashboard.
- Lad uafhængig ekstern ekspert fremsætte en second opinion i forhold til de prioriterede indsatser.

Variert og tydelig kommunikation om klimaarbejdet

- Anvend ikke kun SDU's hjemmesider til at kommunikere om klimaarbejdet. Brug visuelle, nærværende og inkluderende virkemidler, der hvor de ansatte og studerende er.

Flere platforme for mobilisering af ansatte og studerende

- Giv mulighed for at ansatte og studerende anonymt kan henvende sig til Klimapanelet, hvis der opleves problemer i forhold til klimaet på SDU's campusser.
- Lav kampagner, konkurrencer mv. for at mobilisere flere ansatte og studerende i klimaarbejdet.

Organisatoriske rammer, der understøtter implementering af klimaplanen

- Skab tid og rammer til dem, der er involveret i klimaplanens indsatser, til at varetage disse opgaver.

Opmærksomheder i forhold til igangværende eller planlagte indsatser

- SDU's rejsepolitik bør balancere klimahensynet med universitetets værdier og opgaver.
- Vær opmærksom på SDU's digitale klimaaftryk, når digitalisering vælges som tilgang til øget bæredygtighed.

Medlemmer

Møder i Klimapanelet ledes af universitetsdirektør Thomas Buchvald Vind. Medlemmer af panelet i 2022 er:

- Professor Bo Nørregaard Jørgensen, Mærsk McKinney Møller Institut, TEK
- Adjunkt Kristof Tomej, Institut for Design og Kommunikation, HUM
- Lektor Knud Sinding, Institut for Sociologi, Miljø- og Erhvervsøkonomi, SAMF
- Kontorchef for Anne Kathrine Overgaard, Dekansekretariatet, SUND
- Specialkonsulent Marianne Due, Institut for Biokemi og Molekylær Biologi, NAT
- Kontorchef Christina Bruun Levinsen, Institut for Kulturvidenskaber, HUM
- Studerende Julie Groth, Biologi, NAT (udtrådt 14. november 2022)
- Studerende Jens Vormslev Lennert, Bygningskonstruktør, TEK
- Studerende Mikkel Stampe Nielsen, Global Management and Manufacturing, TEK